

Ny Valosoa sy hadihady

Loza mihàtra

Araraotin'ny mpitondra hanasongadinan-tena

Nivalona ny alatsinainy indray ny volana janoary, volana voalohany ato anatin'ity taona vaovao 2022 ity. Azo lazaina fa volana iray nitondran'ny vahoaka tsy mandady harona eto amin'ny Firenena ity ny mangidy tokoa. Raha ny tatitra navoakan'ny Ministan'ny Fahasalamana tamin'ny faran'ny herinandro momba ny valanaretina covid-19, dia nandavo mpiray Firenena mihoatra ny roanjato izy ity, ary efa roa taona no tsy laitra nakisoka sy tsy voafehy na dia nambanian'ny mpitondra, fa tsy mafy noho ny pesta sy kôlera aza. Toy ny tamin'ny fiandohan'ny taona lasa dia nisy fahafaham-baraka indray dia ny nahatratrarana ny volamena 49 kilao tatsy amin'ny Nosy Comores. Efa any am-ponja ireo roalahy nitondra izany saingy ny harem-pirenena kosa dia giazan'ny mpitondra any, toy ny 73,5 kilao atsya Afrika Atsimo ihany. Araka ny fantatra koa dia misy ifandraisany ireo raharaha roa ireo kanefa dia mbola maizina ny momba izany, iza ireo trondro vaventy sy ny tambazotra manao ity bizina maloto ity? Tsara tsiahivina fa toy izany koa ny bolabolan'andramena 300 taonina tratra tao Comores ihany tamin'ny tetezamita, ka ny mpitondra amin'izao fotoana izao ihany no nanampahafana tamin'izany. Tondraka ny rano taorian'ny oramikija ny herinandro lasa, tsy eto an-drenivohitra ihany, fa any amin'ny Faritra maro koa. Aman'hetsiny ny traboina izay efa mitoby any amin'ireo kianja mitafo sy sekoly any. Amampolony maro ihany koa no namoy ny ainy noho ny tondradrano sy ny tany mihotsaka. Ny olana anefa dia tsy manana na inona na inona ireo traboina, satria tsy nahazaka na inona na inona avy any an-trano nilaozana. Ijaliana ihany koa ny rano sy ny jiro ary ny toeram-pivoahana any amin'ny toerana itobian-dry zareo. Tonga nitsidika ny toerana sasany ny filohan'ny Repoblika Rajoelina ary nanambara fa fotoana fampisehoana ny firaisankina sy ny fifankatiavana ny toejavatra tahaka izao ary nitondra fanampiana. Ny zava-doza anefa dia noferana ombaly alarobia ny andro farany nipetrahan'ireo traboina any amin'ireo toerana nitobiany. Rehefa hiveirina any amin'ny toeram-ponenany ireo traboina ireo dia hisy ny fanampiana kanefa izay manana karnempokontany "manara-penitra" ihany hono, no hisitraka izany. Haverina koa ny "tsena mora". Noferan'ny fitondrana ho arivo ariary ny vary iray kilao, dimy arivo

ariary ny litatry ny menaka, sns... Ny fahafantarana azy dia na ny eto anivon'ny Faritra Analamanga aza dia misy fokonolona tsy mbola manana ny karnempokontany manara-penitra akory, tsy lazaina intsony izany ny any amin'ny Faritra hafa. Raha ny marina dia misy fanampiana avy any amin'ireo mpiara-miombon'antoka, ny hita anefa dia nolokoina lokon-dôranjy ny gony sy ny fonosan'ireo fanomezana hafa. Manampy trotrika izany dia tsy afaka nanao ny fitadiavam-bolany andavanandro akory ireo traboina ireo. Ny tena zava-doza ihany koa dia nampiakarina izay tsy izy, ny hetran-trano eto an-drenivohitra, kanefa ny vidim-piainana aza efa tsy zaka intsony dia hitambersaran'izany indray ny mponina. Tsy tongatonga ho azy ny tondra-drano satria betsaka ny zavatra miorina tsy manara-dalana eto an-drenivohitra tato anatin'ny telo taona, raha tsy hiresaka afa-tsy ny fanotofana tany eny amin'ny toerana tsy tokony hanaovana izany. Etsy ankilany koa ny fanorenana trano eny ambonin'ny lakan-drano, izay manakana ny rano tsy hivarina any amin'izay tokony halehany. Marina fa efa ampiasaina ireo paompy misintona rano ary lasa ny andro ratsy ka nihena ny rano. Nasaina nanadio ny lakan-drano Andriantany ihany koa ny mpitondro ny filaminana. Tsy mahazo misioka anefa satria manantona any indray ny rivodoza, ka manentana sahady ny mpiray tanindrazana ho vonona hiatrika izany. Tsy mbola nofoanan'ny mpitondra ihany koa ny "état de sinistre", satria mety hahazoana fanampiana avy any ivelany indray ny toe-draharaha. Tsy lasa nanaraka ny andro ratsy ny valanaretina covid-19, ka tsy maintsy mbola hajaina ireo fepetra ara-pahasalamana rehetra. Na inona na inona ihany koa tranga misy mety manahirana-tsaina sy ireo tolotolotra ataon'ny fitondrana hanakonana ny ratsy ataony dia tsy tokony hohadinoina ny nataon'izao fitondrana izao nampilentika ny Firenena amin'izao toerana misy azy izao. Tsy ny tantara no havela hitsara, fa ny olom-pirenena tsirairay no hanasazy izay mpitondra nampidikizo azy toy izao. Na voajanahary na niniana natao ny tranga misy dia tsy iadian-kevitra, fa tomponandraikitra foana ny mpitondra, ka tsy afa-miala ary tsy tokony hiandry fisaorana sy doka avy amin'ireo notolorany fanampiana.

Andry Tsiavalona

Fiadidiana ny Repoblika

Misy fanavakavahana amin'ny fitondrana ny samy mpanao gazety

Nitaraina ireo mpanao gazety tany Toamasina ny talata teo, tamin'ny fidinana ny Filoha Rajoelina tao amin'ny seranantsambon'i Toamasina, fa nisy ny fanavakavahana ny mpanao gazety samy nanao ny asany nataon'ny tao amin'ny fiadidiana ny Repoblika sy ny tao amin'ny seranana. Noho izay antony izay, misy ny fanambarana avy amin'ny Cellule de Crise ny asa fanaovan-gazety eto amin'ny Port, nisy kosa ny voasakana noho ny antony tsy voazava hatreto tamin'ny fanaraha-maso io vaovao io. Tsy fahatomombanana teo amin'ny fandrindrana ve? Raha vao nianga dia tsy nisy ny sakana, tsy nisy ny toromarika ary tsy nisy ihany koa fakana taratasy manokana ny amin'ny fanaraha-maso io hetsika io ary maro ny mpanao gazety, no nandeha fiara sy moto tamin'izany. Rehefa tonga teo an-toerana anefa dia hita fa nisy ny tomponandraikitra voarara tsy afaka niditra tao amin'ity toerana ity. Ary teo koa no

Ireo avy amin'ny Cellule de Crise ny asa fanaovan-gazety eto Madagasikara.

tany amin'ny Port, nisy kosa ny voasakana noho ny antony tsy voazava hatreto tamin'ny fanaraha-maso io vaovao io. Tsy fahatomombanana teo amin'ny fandrindrana ve? Raha vao nianga dia tsy nisy ny sakana, tsy nisy ny toromarika ary tsy nisy ihany koa fakana taratasy manokana ny amin'ny fanaraha-maso io hetsika io ary maro ny mpanao gazety, no nandeha fiara sy moto tamin'izany. Rehefa tonga teo an-toerana anefa dia hita fa nisy ny tomponandraikitra voarara tsy afaka niditra tao amin'ity toerana ity. Ary teo koa no

nahitana fa nisy ny mpanao gazety afaka niditra ary nisy kosa ny tsy afaka niditra. Araka ny fanazavana dia hoe haingana ilay fidinana ifotony nataon'ny filoham-pirenena, ka na ireo mpanotrona aza tsy afaka nahita akory izay tena natao teny an-toerana raha tara. Na nisy aza fanelanelanana, mba hahafahan'ny mpangao gazety maka feo sy sary, araka ny fanazavana azo teny an-toerana dia efa vita izay natao tao vao tonga ireo namana mpiaramiasa ireo. Eo anatrehan'izao tranga izao, dia mametra-panon-

taniana ny Cellule de Crise des Journalistes de Madagascar hoe iniana ve izao fanosehana mpanao gazety tsy hanao ilay fandrakofana izao, sa tsy nahy? Fa na iniana na tsia, dia manohintohina ny zo amin'ny fahazoana vaovao malalaka izany, izay zo fototry ny olom-pirenena. Noho izany indrindra dia mampahatsiahy ny tomponandraikitra amin'ny ambaratonga rehetra izahay, mba hijery manokana an'io fahazoam-bao- vao sy ny fahafahana/fahalalahana amin'ny fampitam-baovao io. Mampahatsiahy koa izahay fa misy ny arofenitra izay azo hampiharina amin'ny tranga toy itony, ka afaka hampiharina amin'ny fotoana rehetra izany ary afaka vonona ho amin' izany ny mpanao gazety. Tsara kosa anefa, raha toa ka misy ny filazana mialoha ny fandrindrana/ fandaminana, izay hisy sy hatao ho amin'ny tati-baovao, ny arofenitra ary ny fakana ny fanomezana-dalana".

Niaina

facebook NY VALOSOA
Gazety misoko intelo isan-korindrano (Talata - Alakamisy - Sabotsy) VAOVAV

Tsy araka ny nambaran'i Vazahabe Tena ao anatin'ny asan'ny kaominina ny fanamboaran-dalana

Mada 100.8 FM: BEN' NY TANANA ANTANANARIVO - TSY ANJARAN'NY KAOMININA NY MANAMBOATRA LALANA. Manoloana ny fahasimban-dalana eto Antananarivo dia nilaza ny ben'ny tanàna, fa "tsy anjaran'ny kaominina ny fanamboaran-dalana, tsy zakan'ny volan'ny kaominina izany, ny fikojakojana sy ny fanampenanana ireo lavaka no ataon'ny kaominina".

Mampionona Mampionona: fa anjarany mpanohitra indray zany no hanao lalana.

Antso Nomena Hasimbola: ny hetra trano efa ataonareo miakatra b io, ny zavatra tsisy dikany bdb ataonareo itadiavana vola io (taquet d'arrêt-parking-bus classe-sns...), koa tsy tsy zakan'ny volan'ny commune ahoana ny manao lalana? De makaiza daoly zany reny hetra sy lamandy alainareo reny kay azafady?

Bruno Rakotobe: tena asan'ny kaominina ny manao lalana, tamin'ny andron'ny ben'ny tanàna Lalao Ravalomanana betsaka ny lalana rarivato vitany, nanao lalana vita tamin'ny tara koa izy. Rehefa tsy hanao dia tokony hiala i ben'ny tanàna Vazahabe.

Ranja Rou'jo : ka aiza lay vola am' le taquet d'arrêt sy ilay entan'olona be dia be azonareo reny, fa aza mampioime be eo, fa amboaro ny lalana, sinon miala teo rehefa tsy anao, fa tsy ilaozana mangorona sy manambotry vahoaka eo e!

Bema Randriamahazo : jany arô ké! Fa ahoana Marina e ? Ka noho izany dia tsy kojakojaina fa iandrasana fanamboarana?

Boret Caleouiste : route communale? An'ny commune zany !

Hafa Ra : Prochitox-Prochimad-Batterie Virio-Imprimerie Niagazety Les Nouvelles... ireo no bizna lova manahirana azy. Tsy misy iraharahiany lalan'Antananarivo izany.

Tojonirina Maminiaina : fa anjaran'ny commune NY maka NY entan' ny mpivarotra, mametaka taquet d arrêt, manasazy hain-gana nefa rehefa misy NY hadisoana ataonao na dia tsy dia fanahinanao loatra aza,...

Gregoire Zamany : miala Maire Vazahabe rehefa tsy agnagno, tena asan'ny commune magnagno lalana communale.

TOMONKALO

TETO FOANA VE `NAREO ?

Sambasamba ve `nareo vao niaina anaty rivodoza, Fa dia hita miharihary ny havendrananareo foza ! Angaha dia tsy mba nieritreritra, na koa mba nandefa saina Ny hanadio ireo lakandrano tamin'ny andro mbola maina ?

Sa ny "zava-mahafinaritra" no andaniana ny fotoana, Fa ny "zava-mahasava" dia faralahiny eny foana ? Mandiniha ka mihevera, alio tanenina miavantana: "Aiza ho aiza izany izao ilay fanjakana tsara tantana"?

Tsy "hafainganana" no misy, tsy izany no mibahana, Fa ny peta-toko hatrany , miampy ny "fikoropahana"! Tsy mba misy zava-banona , ary dia tsy tafavoaka Fa toa fahoriana hatrany no manjo ireo vahoaka !

Sambasamba angaha `nareo vao niaina anaty rivodoza, Fa dia hita ho tsy matotra ary mitavozavoza ! Ny vahoaka hatrany hatrany no iharam-pibedesana, Noho `nareo ilay dokotera aorian'ny fahafatesana !

Vao tsy ela akory ry zareo no nandefasam-pitenenana, F'izy ireo no tompon'antoka tamin'ireo fahatsentse-nana. Hita ny anareo mpitondra fa fialana bala hatrany, Ka dia nihetsika nanohitra ry zareo "tanàna ambany"!

...Tsy ny fanadiovan-tena ry mpitondra fanjakana, Tsy izany velively no ilaina eto an-tanàna, F'ianareo mandray andraikitra amin'ny fotoanany avy, Amin'izay tsy hahita loza toy izao ny mpianakavy !

DADAN'i ZINA (28-01-22)